บทความปากิณกะ

เรียบเรียงโดย มายด์มิ้งค์ ผู้ชายสามมิติ

เพื่อนคู่คิด... มิจคู่คุณ...

สวัสดีครับ คุณ ...(รู้ชื่อเราด้วย)... คุณมีพัสดุตกค้าง กรุณาติดต่อเจ้าหน้าที่... Blah... Blah... Blah... ไดอาล็อคนี้น่าจะคุ้นหูทุกคน ถ้าไม่เคยประสบด้วยตัวเอง ก็น่าจะเคยได้ยินจากคนรอบข้าง หรืออย่างน้อยที่สุด ผมกล้าพนันเลยว่า คุณผู้อ่านต้องเดาได้แน่ ๆ ว่าการเริ่มบทสนทนาลักษณะนี้ คงไม่พ้นพวกพี่มิจ...(ฉาชีพ) แน่ ๆ ถ้าย้อนไปเมื่อไม่กี่ปีก่อน เรื่องทำนองนี้ อาจจะเป็นประสบการณ์ตื่นเต้นแปลกใหม่ ขบขัน และดูเหมือนเรื่องไกลตัว แต่พักหลังมานี้ มีเหยื่อจำนวนไม่น้อยที่ถูกหลอก เดิมเป็นตาสี ตาสา หรือผู้สูงอายุ โดนหลอกแต่ปัจจุบันมีคนโดนหลอกทุกระดับ ตั้งแต่เด็ก วัยทำงาน ไปจนถึงระดับดอกเตอร์ ข้าราชการระดับสูง หรือคนที่บางครั้ง เราก็คิดไม่ถึงด้วยซ้ำว่าจะโดนหลอกได้ คิดเป็นความสูญเสียก็ไม่น้อย กลายเป็นปัญหาใหญ่ของสังคม ไม่ใช่แค่เฉพาะในบ้านเรา แต่เป็นอาชญากรรมระดับโลก!!!

เนื้อหาของเราในวันนี้ เราจะมาทำความรู้จักกับวิธีการต่าง ๆ ที่มิจฉาชีพนิยมใช้ รวมถึงวิธีรับมือ ป้องกันตัวเองไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของกลโกงเหล่านั้นกันครับ การก่ออาชญากรรมแบบนี้เรียกว่า ***อาชญากรรมทางไซเบอร์*** ซึ่งมีหลากหลายรูปแบบได้แก่ ***การโจมตีทางไซเบอร์*** อย่างการเจาะระบบคอมพิวเตอร์ การ Hack ข้อมูล การใช้ Ransom ware เพื่อเรียกค่าไถ่ ***การหลอกลวงออนไลน์*** เช่นการหลอกให้โอนเงิน การหลอกขายสินค้าหรือบริการ รวมไปถึงการเปิดเผยหรือซื้อขายข้อมูลส่วนตัวของเหยื่อ ***การเผยแพร่เนื้อหาผิดกฎหมาย*** เช่นสื่อลามก เนื้อหาหรือข้อความหมิ่นประมาท และ ***การละเมิดลิขสิทธิ์***หรือทรัพย์สินทางปัญญา เหล่านี้ล้วนก่อให้เกิดผลกระทบและความเสียหายทั้งในมิติด้านเศรษฐกิจ การเงิน สังคม กระทั่งความน่าเชื่อถือและความมั่นคงของรัฐ เป็นปัญหาใหญ่ที่รัฐบาลของทุกประเทศให้ความสนใจและปราบปรามอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด แต่น่าเศร้าที่อาชญากรรมและโครงสร้างของปัญหาประเภทนี้แก้ไขได้ยาก ด้วยข้อจำกัดด้านทรัพยากรของภาครัฐทั้งในด้านบุคคลากร เงินทุน และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี จำนวนอาชญากรรมเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เพราะสามารถ Work from home ได้ เพียงแค่มีคอมพิวเตอร์ 1 เครื่องเชื่อมต่อกับอินเตอร์เน็ต :(ทำให้การป้องกันและปราบปรามมีลักษณะเป็นเชิงรับมากกว่าการเชิงรุก เป็นฝ่ายก้าวตามหลังอาชญากรอยู่เสมอ

เราจึงไม่สามารถวางใจ ฝากความหวังและบัญชีเงินฝากของเราไว้กับคนอื่น... วันนี้ เราจะมาเรียนรู้เทคนิคร้อยเล่ห์กลของมิจฉาชีพ โดยโฟกัสเรื่องที่ใกล้ตัวพวกเราสักหน่อย อย่างเรื่องการหลอกลวงออนไลน์ และ การโจมตีทางไซเบอร์ ดีกว่าครับ เริ่มจากเรื่องที่พบบ่อยที่สุด คือการรับโทรศัพท์จากพี่มิจฯ หากวิเคราะห์โดยหลักการแล้ว วิธีที่มิจฉาชีพใช้ได้ผลมากที่สุดคือการอาศัยหลักจิตวิทยาการโน้มน้าว สร้างสถานการณ์ให้เหยื่อเกิดความตกใจ กลัว วิตกกังวล ใช้ความโลภของเหยื่อหลอกให้ลงทุน หรือหลอกให้รักแล้วเปย์หนัก ๆ รัว ๆ โดยมีตัวช่วยในการสร้างความน่าเชื่อถือ เช่นการปลอมแปลงเอกสารหลักฐานต่าง ๆ การปลอมแปลงตัวตน โดยอาศัยเทคโนโลยี AI, Deep fake ฯลฯ ให้เหยื่อหลงเชื่อ หลายกรณีที่เกิดซ้ำบ่อย ๆ จนกลายเป็นไวรัล และสร้างความเชื่อผิด ๆ ถูก ๆ ขึ้นหลายอย่าง จริงบ้าง เท็จบ้าง บางเรื่องก็จริงครึ่งเดียว อีกครึ่งหนึ่งถูกบิดเบือนจากการเล่ากันปากต่อปาก ส่งต่อกันในไลน์กลุ่ม จนปวดหัว คนแก้ข่าวก็ตามแก้กันจนเหนื่อย คนรับข่าวก็กลัวจนไม่กล้ารับโทรศัพท์เบอร์แปลก

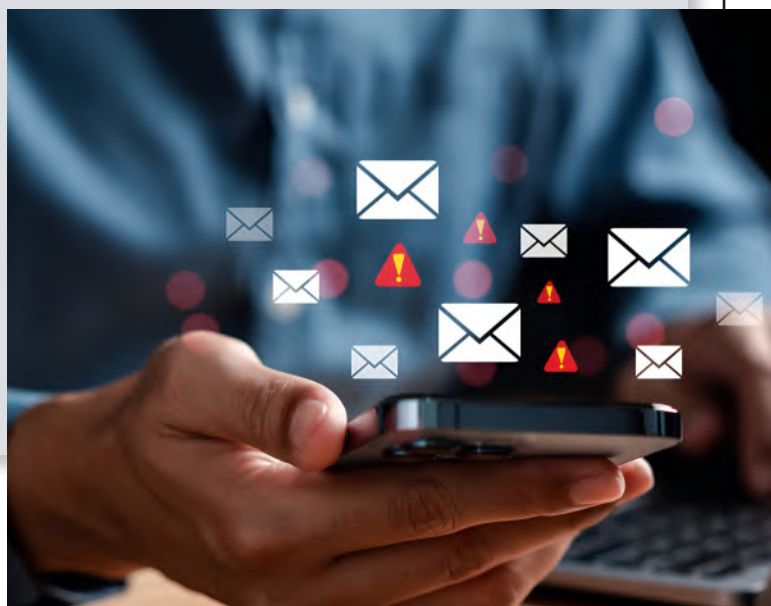

วิธีการป้องกันตัวจากภัยเหล่านี้คือ

ที่มา: กองบังคับการตรวจสอบและวิเคราะห์อาชญากรรมทางเทคโนโลยี, https://www.hightechcrime.org/

/ อย่าเชื่ออะไรง่าย ๆ ตรวจสอบข้อมูลและแหล่งที่มาของข้อมูลให้ถี่ถ้วนก่อนที่จะเชื่อ

/ อย่ารีบตัดสินใจทันที เพราะหลายกรณีเกิดจากการตัดสินใจผิดอย่างเร่งรีบของตัวเหยื่อเอง

/ อย่าเปิดเผยข้อมูลส่วนตัว และเก็บรักษาข้อมูลอย่างรัดกุม

/ หากเป็นไปได้ กรณีที่เปิดบัญชีออนไลน์ให้แยกบัญชีเงินเก็บ กับบัญชีที่ใช้สำหรับการใช้จ่ายประจำวันแยกจากกัน และทำการตรวจสอบและเปลี่ยนพาสเวิร์ดบ่อย ๆ และเปิดใช้งานระบบยืนยันตัวตน 2 ชั้น (2FA)

/ หมั่นตรวจสอบ e-mail จากธนาคารบ้าง หากมีสิ่งผิดปกติเกิดขึ้น จะได้รู้ตัวและหาทางป้องกัน และแก้ไขได้ทันท่วงที

/ แจ้งเบาะแสหรือข้อมูลเกี่ยวกับอาชญากรรมให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กองบังคับการตรวจสอบและบวิเคราะห์อาชญากรรมทางเทคโนโลยี หรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ช่องทางการแจ้งความออนไลน์สามารถแจ้งได้ที่เว็บไซต์ https://thaipoliceonline.go.th/ และธนาคารที่เรามีบัญชีอยู่

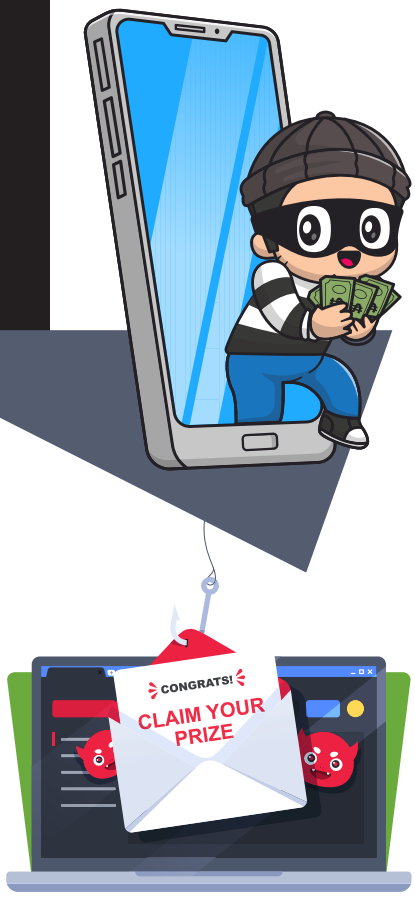

การโจมตีทางไซเบอร์ ก็เป็นอีก 1 วิธีที่ได้รับความนิยมในหมู่พี่มิจฯ เนื่องจากมีต้นทุนต่ำ สามารถเลือกกลุ่มเป้าหมายที่จะโจมตีได้ง่าย ทั้งในแง่ของจำนวนเหยื่อที่ต้องการโจมตี หรือการระบุเหยื่อแบบเฉพาะเจาะจง ถือว่าเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพสูง เหยื่อที่ถูกโจมตีมักจะไม่รู้ตัว และมีมูลค่าความเสียหายค่อนข้างสูง รูปแบบของการโจมตีทางไซเบอร์มีหลายรูปแบบ (อีกแล้ว) ที่คนทั่วไปสามารถพบได้บ่อย ๆ น่าจะเป็นรูปแบบของข้อความที่ส่งมาพร้อมกับลิงค์หน้าตาแปลก ๆ หรืออาจเป็นลิงค์ที่แนบมากับข้อความในรูปแบบของไฟล์ภาพ หรือ QR Code พร้อมกับข้อความชวนเชื่อให้เหยื่อหลงกดเข้าไปหรือเปิดดู... แล้วก็บู้มม..!!! เงินหายเกลี้ยงบัญชีภายในไม่กี่นาที รูปแบบการโจมตีแบบนี้ เรียกว่า *ฟิชชิ่ง (Phishing)*

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, https://thaipoliceonline.go.th/

ฟิชชิ่ง (Phishing) คือ กลวิธีหลอกลวงทางออนไลน์ มักใช้รูปแบบอีเมลหรือเว็บไซต์ปลอม เลียนแบบองค์กรที่น่าเชื่อถือ เพื่อขโมยข้อมูลส่วนตัว เช่น รหัสผ่าน ข้อมูลบัญชีธนาคาร โดยเหยื่ออาจถูกหลอกให้กรอกข้อมูลหรือคลิกลิงก์ที่ติดตั้งโปรแกรมอันตราย วิธีนี้มักจะใช้กับเหยื่อทุกประเภท ตั้งแต่บุคคลทั่วไป ไปจนถึงองค์กรหรือหน่วยงานใหญ่ ๆ เงื่อนไขที่สำคัญของการโจมตีลักษณะนี้คือเหยื่อจะต้องให้อนุญาต (Grant permission) บางอย่างกับโจร เพื่อการเข้าถึงข้อมูลที่มิจฉาชีพต้องการ ดังนั้น สิ่งที่ต้องระวังให้มากคือ ***อย่าซี้ซั้วกดลิงค์เด็ดขาด!!!*** ไม่ว่าจะเป็นข้อความ sms ไลน์ หรือ e-mail ที่น่าสงสัย

บางครั้ง การโจมตีเหยื่อรายเล็ก ๆ ปลาซิว ปลาสร้อย อาจจะไม่หนำใจพี่มิจฯ การพลิกแพลง จู่โจมด้วยลูกเล่นที่แพรวพราวเหนือชั้นขึ้นมาอีกระดับอย่างการใช้ Malware จึงถูกนำมาใช้กับเหยื่อที่ตัวโตขึ้น การโจมตีลักษณะนี้ ผู้โจมตีจะต้องมีความรู้ทางด้านคอมมัลแวร์ (Malware) ย่อมาจาก Malicious Software คือ ซอฟต์แวร์ที่ออกแบบมาเพื่อสร้างความเสียหายให้กับระบบคอมพิวเตอร์หรือเครือข่าย มักถูกแฝงมากับโปรแกรมหรือไฟล์ที่ดูน่าเชื่อถือ เพื่อขโมยข้อมูลส่วนตัว ทำลายไฟล์ ติดตั้งโปรแกรมที่ไม่ต้องการ หรือควบคุมระบบคอมพิวเตอร์จากระยะไกล

ดังนั้น ก่อนที่จะกดลิงค์ สแกน QR Code หรือเปิดไฟล์ใด ๆ ก็ตาม จงตั้งสติให้มั่น ตรวจสอบให้แน่ใจว่าข้อมูลมาจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ กรณีที่จำเป็นต้องเปิดลิงค์หรือไฟล์ดู ควรนำลิงค์ที่สงสัยไปตรวจสอบว่ามี Malware หรือไม่ จากเว็บไซต์ที่ให้บริการตรวจสอบ Malware ฟรี โดยการใส่ลิงค์ที่ต้องการเปิดดูตรงช่อง URL ได้แก่

/ https://www.virustotal.com/gui/home/url

/ https://www.iswebsitehacked.com/

/ https://sitecheck.sucuri.net/https://quttera.com/

ที่มา: เว็บไซต์กองบังคับการตรวจสอบและวิเคราะห์อาชญากรรมทางเทคโนโลยี, https://www.hightechcrime.org/cybercrime/malware

วิธีป้องกันมัลแวร์:

/ ติดตั้งโปรแกรมป้องกันไวรัสและมัลแวร์

/ Update ระบบปฏิบัติการและซอฟต์แวร์ต่างๆ อยู่เสมอ

/ ระวังการดาวน์โหลดโปรแกรมหรือไฟล์จากแหล่งที่ไม่น่าเชื่อถือ

/ ไม่คลิกลิงก์ในอีเมลหรือข้อความที่น่าสงสัย

/ สำรองข้อมูลสำคัญไว้เป็นประจำ

หากสงสัยว่าคอมพิวเตอร์ของคุณถูกมัลแวร์ ให้รีบสแกนหาและกำจัดมัลแวร์ออกจากระบบโดยเร็วที่สุด

สำหรับคนที่ระวังทุกอย่างที่ผมได้กล่าวไปข้างต้นแล้ว ขอแสดงความยินดีด้วยครับ ทรัพย์สินของคุณมีความปลอดภัยขึ้นมาในระดับหนึ่ง แต่ต้องขออภัยจริง ๆ ที่ต้องบอกว่าคุณยังมีความเสี่ยงอยู่ครับ ถ้าคุณเป็นคนหนึ่งที่ใช้ชีวิตแบบ “ชีวิตติดคอนเท้นต์” เสพติดการใช้มือถือหรือใช้ชีวิตออนไลน์ตลอดเวลา แถมยังบังเอิญชอบใช้ของฟรีอย่าง Free WiFi ด้วยแล้วล่ะก็... คุณอาจจะตกเป็นเหยื่อของพี่มิจฯ ได้เหมือนกันครับ เนื่องจาก การใช้อินเทอร์เน็ตผ่านสัญญาณ WiFi อาจเสี่ยงต่อการถูกขโมย Username และ Password ของ e-mail, e-Banking ตลอดจนบัญชีผู้ใช้งาน Social Media ต่าง ๆ เนื่องจากข้อมูลที่ส่งผ่านทางสัญญาณไร้สายแบบ WiFi นั้น ไม่มีการเข้ารหัสข้อมูล ดังนั้น เมื่อคนร้ายติดตั้งโปรแกรมสำหรับดักจับข้อมูลบนเครือข่าย WiFi ก็จะสามารถเห็นข้อมูลส่วนตัว ตลอดจนรหัสลับต่าง ๆ ของคุณได้ โดยเฉพาะปัจจุบันนี้ โปรแกรมดักจับข้อมูลสามารถติดตั้งบน Smart Phone ได้เพียงปลายนิ้วสะกิดเบา ๆ ทำให้ปัญหามีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น โชคดีที่การป้องกันสามารถทำได้ง่าย ๆ โดย

- หลีกเลี่ยงการใช้ WiFi สาธารณะ หรือ Free WiFi ที่คุณอังเอิญไปเจอ ถึงแม้จะมีรหัสผ่านก็มีความเสี่ยง ควรใช้สัญญาณจากโทรศัพท์ในการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต หากจำเป็นต้องใช้ WiFi สาธารณะ ควรรีบเปลี่ยนรหัสผ่านที่เคยใช้ตรวจสอบอีเมล์ หรือบัญชี Social Media อื่น ๆ เมื่อกลับไปใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตส่วนตัว
- การใช้อินเทอร์เน็ต ไม่ว่าจะผ่านทาง สาย LAN หรือ WiFi ทั้งที่บ้านและที่ทำงาน ก็ควรเข้ารหัสข้อมูล เพราะคนที่ดักรับข้อมูลสามารถมองเห็นรหัสผ่านและข้อมูลส่วนตัวของท่านได้เช่นเดียวกัน ดังนั้น จึงแนะนำให้ติดตั้ง Extension สำหรับเข้ารหัสข้อมูลที่ชื่อว่า HTTPS Everywhere ซึ่งรองรับ Browser จากค่าย Firefox, Chrome และ Opera โดยสามารถ Download ได้ที่ https://www.eff.org/https-everywhere

อัพเดทอีกนิดก่อนจากครับ... ขณะที่กำลังจะส่งต้นฉบับนี้ บังเอิญเห็นข่าวในมติชนออนไลน์ฉบับวันที่ 11 มีนาคม 2567 `เรื่อง แก๊งค์อาชญากรไซเบอร์ที่ใช้ชื่อว่า ***Gold Factory*** เนื้อหาใจความหลักคือมิจฉาชีพหลายกลุ่มได้พัฒนาเทคโนโลยีเพื่อโจมตีทางไซเบอร์บัญชีธนาคารของเหยื่อ และสามารถเจาะผ่านระบบรักษาความปลอดภัยต่าง ๆ ของธนาคาร ได้ด้วยการใช้โทรจัน (Trojan) ในการโจมตีเหยื่อ สามารถเข้าถึงและควบคุมอุปกรณ์มือถือหรือคอมพิวเตอร์ของเหยื่อโดยที่เหยื่อไม่รู้ตัว รายละเอียดในเนื้อข่าวสรุปได้ด้วยคำสั้น ๆ หนึ่งคำว่า “หายนะ”

ในฐานะที่เป็นผู้ร่วมชะตากรรมเดียวกับคุณผู้อ่านทุกท่านที่ต้องใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางสิ่งวุ่นวายเหล่านี้ ก็ได้แต่กุมขมับและเตือนตัวเองให้ระวังตัว ใช้สติให้มาก และคอยเตือนคนรอบข้างโดยหวังใจว่าทุกท่านจะรักษาตัวให้รอดปลอดภัยจากการโจมตีทางไซเบอร์นะครับ... สวัสดีครับ